

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут екологічної економіки і менеджменту
Кафедра екологічної економіки та бізнесу

УДК 658:338.14

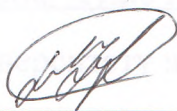
Пояснювальна записка

до бакалаврської кваліфікаційної роботи на тему:

**Аналіз виробничо-господарської діяльності та ефективності
використання основних засобів філії “Львівське лісове господарство”**

*Analysis of production and economic activity and the efficiency fixed assets use
at the Lviv Forestry branch of the SE “Forests of Ukraine”*

Виконала

(підпис)

ст. гр. ЕП-41
спеціальності 051 «Економіка»

Папинчак Н.І.

(прізвище, ініціали)

**Науковий
керівник**

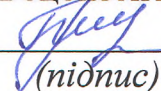
(підпис)

доц. Луців Н.Г.

(прізвище, ініціали)

Рецензент

(підпис)

Доц. Грицак О.С.

(прізвище, ініціали)

м. Львів – 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Інститут екологічної економіки та менеджменту
Кафедра екологічної економіки та бізнесу
Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітньо- професійна програма Економіка підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
екологічної економіки та бізнесу

 проф. Іон ДУБОВІЧ
" " 2024 року

ЗАВДАННЯ
на бакалаврську кваліфікаційну роботу студенту

Папинчак Наталії Ігорівній

1. Тема роботи: Аналіз виробничо-господарської діяльності та ефективності використання основних засобів філії "Львівське лісове господарство" Керівник роботи к.е.н., доц. Луців Наталія Григорівна, затверджені наказом університету від «22» лютого 2024 року № С-124
2. Термін подання студентом роботи 10. 06. 2024 р.
3. Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: "Звіт про фінансовий стан" (форма №1), "Звіт про фінансові результати" (форма №2), "Звіт про рух грошових коштів" (форма №3), "Примітки до річної фінансової звітності" (форма №5), "Звіт з праці" (форма 1-ПВ), спеціальна література.
4. Зміст пояснювальної записки (розділи, які потрібно розробити):
 1. Реферат;
 2. Вступ;
 3. Теоретичний розділ;
 4. Аналітичний розділ;
 5. Рекомендаційний розділ;
 6. Висновки;

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):

1. Структура основних засобів
2. Виробнича структура філії "Львівське лісове господарство"
3. Узагальнюючі фінансові показники
4. Динаміка показників руху і технічного стану основних засобів
5. Структура основних засобів філії "Львівське лісове господарство"
6. Динаміка показників ефективності використання основних засобів
7. Прогнозована результативність запроєктованих заходів

6. Консультанти бакалаврської кваліфікаційної роботи:

Розділ	Прізвище ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 23 лютого 2024 р.

Керівник роботи

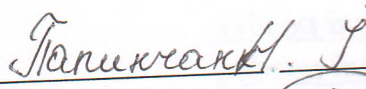

Наталія ЛУЦІВ

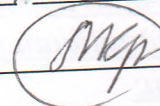
КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	8.03.24 – 21.03.24	виконано
2	Розділ 1. Сутність поняття «основні засоби», класифікація і методи оцінки ефективності їх використання	22.03.24 – 7.04.24	виконано
3	Розділ 2. Господарсько-правові основи та загальна економічна характеристика діяльності філії «Львівське лісове господарство» ДСПП «Ліси України»	8.04.24 – 5.05.24	виконано
4	Розділ 3. Пропозиції та рекомендації щодо удосконалення виробничо-господарської діяльності та підвищення ефективності використання філії «Львівське лісове господарство»	6.05.24 – 25.05.24	виконано
5	Висновки	26.05.24 – 2.06.24	виконано
6	Список використаних джерел	3.06.24 – 5.06.24	виконано
7	Оформлення роботи	6.06.24 – 10.06.24	виконано

Студент

Науковий керівник роботи

Реферат

Об'єкт дослідження - виробничо-господарська діяльність та процес використання основних засобів філії «Львівське лісове господарство» державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

Мета роботи - аналіз виробничо-господарської діяльності оцінка використання основних засобів філії «Львівське лісове господарство» ДСПП «Ліси України», а також пошук шляхів підвищення їх ефективності.

У першому розділі охарактеризовано зміст поняття «основні засоби», наведено їх класифікацію і методи оцінки ефективності їх використання.

У другому розділі здійснено аналіз виробничо-господарської діяльності філії за період 2021-2023 років. Охарактеризовано господарсько-правові основи діяльності підприємства, його виробничу і організаційну структуру, визначено динаміку зміни і використання оборотних засобів, трудових ресурсів, обсягів реалізованої продукції, фінансово-економічних результатів. Проведено аналіз і оцінку стану, руху та ефективності використання основних засобів філії «Львівське лісове господарство» ДСПП «Ліси України».

У третьому розділі сформульовані пропозиції та рекомендації щодо удосконалення виробничо-господарської діяльності та ефективності використання основних засобів філії «Львівське лісове господарство» ДСПП «Ліси України».

Ключові слова: ефективність, основні засоби, структура, технічний стан, знос, рух, аналіз, використання, ефективність, фондівдача, фондоозброєність.

Сторінок - 41, рисунків - 11, таблиць - 12, використаних джерел 30.

RESUME

Object of research - production and economic activity and the process of using fixed assets of the branch 'Lviv Forestry' of the state specialised economic enterprise 'Forests of Ukraine'.

Purpose - to analyse the production and economic activities and assess the use of fixed assets of the Lviv Forestry branch of the State Specialised Economic Enterprise 'Forests of Ukraine', as well as to find ways to improve their efficiency.

The first section describes the content of the concept of 'fixed assets', provides their classification and methods for assessing the efficiency of their use.

The second section analyses the production and economic activities of the branch for the period of 2021-2023. The economic and legal bases of the enterprise, its production and organisational structure are described, the dynamics of changes and use of working capital, labour resources, volumes of products sold, financial and economic results are determined. The article analyses and evaluates the state, movement and efficiency of use of fixed assets of the branch 'Lviv Forestry' of the State Enterprise 'Forests of Ukraine.

The third section formulates proposals and recommendations for improving the production and economic activities and efficiency of use of fixed assets of the branch 'Lviv Forestry' of the State Enterprise 'Forests of Ukraine.

Keywords: efficiency, fixed assets, structure, technical condition, depreciation, movement, analysis, use, effectiveness, efficiency, capital productivity, capital equipment.

Pages - 41, figures - 11, tables - 12, references - 30.

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	7
1. Сутність поняття «основні засоби», класифікація і методи оцінки ефективності їх використання.....	9
2.1. Господарсько-правові основи та загальна економічна характеристика діяльності філії “Львівське лісове господарство”.....	12
2.1.1. Організаційно-економічна характеристика філії.....	12
2.1.2. Обсяги продукції.....	15
2.1.2. Обсяг виробництва та трудові ресурси підприємства.....	13
2.1.3. Персонал та трудові показники	16
2.1.4. Оцінка узагальнюючих техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності філії «Львівське лісове господарство».....	18
2.2. Аналіз і оцінка ефективності використання основних засобів філії «Львівське лісове господарство».....	22
2.2.1. Аналіз наявності та структури основних засобів	20
2.2.2. Аналіз руху і технічного стану основних засобів	24
2.2.3. Аналіз показників ефективності використання основних засобів підприємства.....	26
3. Пропозиції та рекомендації щодо удосконалення виробничо-господарської діяльності та підвищення ефективності використання філії «Львівське лісове господарство».....	28
<i>Висновки</i>	35
<i>Список використаних джерел</i>	38
<i>Додатки</i>	41

Вступ

Актуальність. Забезпечення оптимального складу та ефективності використання основних засобів є важливим завданням усіх суб'єктів господарювання. Актуальним питанням є визначення ефективності використання основних засобів підприємства з урахуванням оцінки їх технічного стану та виявлення резервів їх підвищення, а також визначення найбільш важливих чинників, які впливають на зміну рівня використання основних засобів.

Теоретичні аспекти формування основних засобів та управління ними досліджували такі українські та зарубіжні вчені: В.Г. Андрійчук, Б.Є. Бачевський, Т.Г. Бень, М.М. Гацалов, Л.В. Городянська, П.М. Гарасим, Н.В. Довгалюк, Н.Т. Кулікова, В.П. Круш, А.М. Михайлов, О.А. Наумчук, І.М., Неміш Ю.В., Олійник Є. В., Пиріг, В.І. Подвігіна, П.Я. Хомин та ін. Однак, теорія і практика сьогодення свідчать, що процес управління основними засобами господарюючих суб'єктів значною мірою залежать від специфіки діяльності підприємств окремої галузі.

Актуальність і важливість питань управління основними засобами і велике значення цього процесу для виробничо-господарської діяльності лісгосподарських підприємств обумовили вибір теми, мету і послідовність нашого наукового дослідження.

Мета роботи полягає в аналізі виробничо-господарської діяльності філії “Львівське лісове господарство” державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», оцінці його основних засобів та пошуку шляхів підвищення ефективності їх використання.

Для досягнення мети в роботі визначені такі завдання:

- дослідити зміст поняття «основні засоби» їх класифікацію і методи оцінки ефективності їх використання ;
- провести оцінку та аналіз виробничо-господарської діяльності філії “Львівське лісове господарство”;

- здійснити аналіз і оцінку складу, структури, динаміки руху і технічного стану основних засобів;
- проаналізувати показники ефективності використання основних засобів;
- визначити і обґрунтувати заходи щодо підвищення ефективності використання основних засобів філії “Львівське лісове господарство”.

Об’єктом дослідження - є виробничо-господарська діяльність та процес управління основними засобами філії “Львівське лісове господарство”.

Методи дослідження. При опрацюванні даних до дипломної роботи передбачалося використання таких методів та прийомів: теоретичний (узагальнення), вертикальний, горизонтальний аналіз, графічний, засоби інформаційних технологій.

Аналіз і обробка інформації проводилася такими методами: розрахунково-аналітичним, графоаналітичним, економіко-математичним, порівняльним.

Методи ділової графіки використані для наочного зображення динаміки показників фінансово-господарської діяльності підприємства, стану і структури трудових ресурсів, показників, які характеризують ефективність їх використання.

При підготовці бакалаврської роботи були використані дані статистичної та бухгалтерської звітності підприємства, оперативна звітність, зібрана під час проходження переддипломної практики, опрацьовані фахові літературні і наукові джерела та законодавчо-нормативні акти за темою дослідження.

1. Сутність поняття «основні засоби», класифікація і методи оцінки ефективності їх використання

Основні засоби разом з засобами праці, трудовими ресурсами і нематеріальними активами – є основою діяльності перетворюючої системи, якою є будь-яке підприємство. Основні засоби є ресурсом завдяки якому створюються умови і відбувається процес виробництва продукції.

Поняття «основні засоби по-різному трактується теоретиками і практиками економіки. Для більш чіткого розуміння поняття «основні засоби» систематизуємо основні наукові підходи щодо їх розуміння, які зустрічаються в працях вітчизняних і зарубіжних вчених (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Підходи до визначення сутності поняття «основні засоби»

Автор	Визначення
Й.С. Завадський	Основні засоби – це засоби праці, що беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи свою натуральну форму, та поступово за ступенем зношення переносять свою вартість на продукцію, що виробляється.
Господарський кодекс України	Основними фондами виробничого та невиробничого призначення є будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар та приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів.
О.Г. Агрес	Основні засоби – це засоби праці у формі матеріальних активів, які утримує підприємство задля використання у виробничому процесі або виконання адміністративних чи соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання яких становить більше одного року, не змінюючи своїх форм та розмірів, вартість яких є не меншою за законодавчо встановлений розмір та поступово переноситься за ступенем фізичного спрацювання та (або) морального старіння на вартість готової продукції шляхом проведення амортизаційних відрахувань.
НП (С) БО	Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)

Характерними ознаками основних засобів є тривалість функціонування у виробничому процесі, перенесення вартості на собівартість виготовленої продукції, збереження натуральної форми, характер відновлення.

Узагальнені характерні ознаки основних засобів представлені на рис. 1.1.

Рис. 1.1 Характерні ознаки основних засобів

Роль основних засобів на підприємстві полягає в наступному [16]:

- Забезпечення функціонування виробничих і невиробничих процесів;
- Впливають на загальну вартість та капіталізацію активів підприємства;
- Основні засоби підлягають амортизації, що дозволяє розподілити витрати на їх придбання протягом строку корисного використання;
- Підвищення конкурентоспроможності продукції (високотехнологічне та сучасне обладнання сприяє підвищенню якості продукції та зниженню собівартості виробництва);
- Є основою інноваційного розвитку;
- Ефективне використання основних засобів сприяє сталому розвитку підприємства, забезпечує його фінансову стабільність та зростання.

Основні засоби поділяються на виробничі та невиробничі (рис. 1.2)

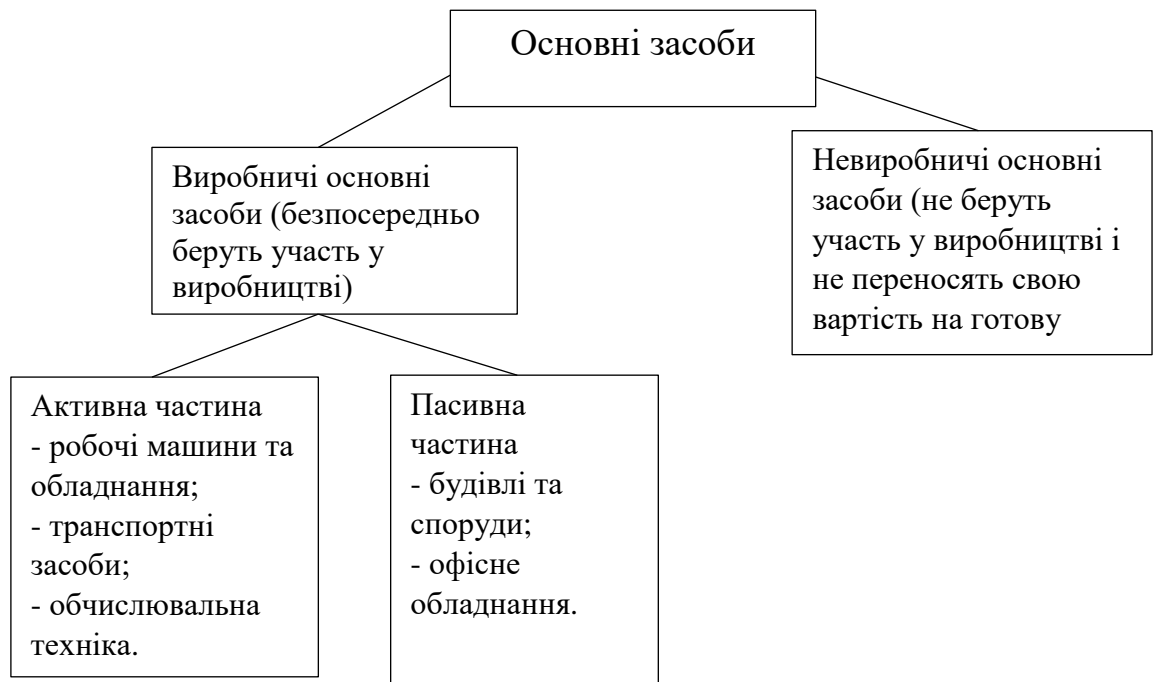

Рис. 1.2 Структура основних засобів

Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби - згідно з національними стандартами бухгалтерського обліку класифікуються за такими групами [23]:

- земельні ділянки;
- капітальні витрати на поліпшення земель;
- будинки, споруди та передавальні пристрої;
- машини та обладнання;
- транспортні засоби;
- інструменти, прилади, інвентар (меблі);
- робоча і продуктивна худоба;
- багаторічні насадження;
- інші основні засоби.

Для характеристики ефективності відтворення та використання основних засобів використовують ряд показників, які можна поділити на три групи:

- 1) показники, які характеризують технічний стан основних засобів;
- 2) узагальнюючі показники ефективності використання;
- 3) часткові показники використання основних засобів.

2.1. Господарсько-правові основи та загальна економічна характеристика діяльності філії “Львівське лісове господарство” ДСГП “Ліси України”

2.1.1. Організаційно-економічна характеристика філії

Філія “Львівське лісове господарство” державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» розташована у центральній частині Львівської області на території чотирьох адміністративних районів – Львівського, Червоноградського, Стрийського, Яворівського. Юридична адреса філії: Україна, 79000, Львівська обл., м. Львів, вул. Яворницького 8Б.

Загальна площа лісового фонду підприємства складає 82706 га [21].

Ліси філії «Львівське лісове господарство» за екологічним і соціально-економічним значенням відносяться до категорії експлуатаційних, рекреаційно-оздоровчих лісів, які забезпечують потребу суспільства у лісових ресурсах, виконують рекреаційні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, естетичні, виховні функції та лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення поблизу великих населених пунктів.

Основні деревотвірні породи: бук, сосна, дуб, граб, а також ясен, модрина, вільха, береза.

Природно-заповідний фонд філії становить 21% від загальної площі підприємства і складається з 7 лісових заказників місцевого значення – «Бутинський», «Глухівський», «Чортова скеля», «Львівський», «Винниківський», «Завадівський», «Любінський», 4 ландшафтних заказників місцевого значення «Липниківський», «Свірзький», «Романівський», «Климова дебра»; 2 пам'ятки природи – «Винниківський дендропарк», «Жовківська»; 1 пам'ятка садово-паркового мистецтва – «Басівський дендропарк», частини регіонального ландшафтного парку “Стільське горбогір'я”, 1 ботанічна пам'ятка природи – “Магнолія Кобус”, 6 ботанічних пам'яток місцевого значення – дендропарк «В'язівський» та дендропарк «Під Гараєм», «Дуби Лянга», «Дуби Кулича», «Дуби Рекленця», «Дуби Зіболки», 4 заповідні урочища – «Борове», «Великомостівське», «Журі» та «Майдан» [21].

Основні напрями діяльності філії відображені на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Види операційної діяльності філія "Львівське лісове господарство"

Організаційна структура філії "Львівське лісове господарство" є лінійно - функціональною (рис.А.1.) і включає в себе ланцюг вертикальних і горизонтальних зв'язків. Очолює підприємство директор у підпорядкуванні якого знаходяться заступники: головний лісничий, головний інженер, головний бухгалтер та головний економіст. За кожним заступником визначаються конкретні керівні функції. У безпосередньому підпорядкуванні директора знаходиться також його штабний апарат — відділ кадрів, секретаріат, юрисконсульт тощо.

Для аналізу виробничо-господарської діяльності та основних засобів підприємства важливо розглянути його виробничу. Виробнича структура підприємства є організаційною системою, що забезпечує взаємодію виробничих підрозділів для досягнення основної мети підприємства — виробництва продукції або надання послуг. Вона включає розподіл функцій, обов'язків і ресурсів між окремими підрозділами, визначає їхні взаємовідносини та

забезпечує ефективне управління виробничими процесами [13]. Виробнича структура філії “Львівське лісове господарство” відображена на рис.2.2.

Рис. 2.2. Виробнича структура філії “Львівське лісове господарство”

Виробнича структура підприємства будується на основі сукупного виробничого процесу. Відповідно до організації виробничого процесу, підприємство поділяється на основне, забезпечуюче та обслуговуюче виробництво.

Основне виробництво поділяється на лісове господарство та деревообробне виробництво. Лісовим господарством керує головний лісничий, який забезпечує управління процесом лісовпорядкування, лісовідновлення та охорони лісів. На території підприємства функціонує 22 лісництва: Борщовицьке, Брюховицьке, Бутинське, Великомоствіське, Винниківське, Великолюбінське, В'язівське, Завадіське, Зіболківське, Короснянське, Кра-

сівське, Лапаївське, Липниківське, Любельське, Низівське, Перемишлянське, Романівське, Свірзьке, Соснівське, Старосільське, Суходільське, Товщівське [13].

Виробничим процесом (деревообробне виробництво) керує головний інженер. Він забезпечує управління організацією деревообробного виробництва, забезпечення виконання планів підприємства, розробки оперативних планів випуску продукції для кожного цеху, контроль і регулювання перебігу виробничого процесу. У виробництві відбувається обробка предметів праці та їх переміщення з метою одержання необхідної продукції.

Допоміжне виробництво забезпечує основне виробництво, парою, енергією, інструментом, деталями і вузлами для модернізації машин. На допоміжному виробництві відбувається ремонт обладнання, будинків і споруд підприємства.

Обслуговуюче виробництво забезпечує всі ланки виробництва різноманітними видами послуг (забезпечення цехів необхідними матеріалами, напівфабрикатами та інструментами, зберігання запасів сировини, пального, напівфабрикатів та їх транспортування).

2.1.2. Обсяги продукції

Філія “Львівське лісове господарство” виготовляє продукцію за широкою номенклатурою і асортиментом. Підприємство реалізує необроблену деревину, а також продукція переробки: пиломатеріали, дрова. У 2021 та 2022 роках частина продукції філії постачалася на експорт.

Також, в асортименті продукції філії “Львівське лісове господарство” – лісонасінева та лісорозсадницька продукція, продукти пасіки, транспортні послуги та інша продукція.

Дані щодо обсягів доходів реалізованої продукції у вартісному вимірі наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка реалізованої продукції у діючих цінах без ПДВ

Показники	Одиниці виміру	Роки			Відхилення (+/-)
		2021	2022	2023	
Обсяг реалізованої продукції (послуг) без ПДВ, всього	тис. грн.	22645	213970	191064	+168419
З них:					
- продукція необробленої деревини	тис. грн.	52	132	189666,4	+189614
- готова продукція (пиломатеріали).	тис. грн.	875	15643,8	135	-740
-дрова колоті	тис. грн.	112	1342,9	181,7	69,7

У період з 2021 по 2023 роки обсяги реалізованої продукції змінювалися нерівномірно. У 2022 р. чистий дохід від реалізації продукції зріс на 191325 тис.грн, або у 9,44 разів. Сталося це в результаті приросту потужностей філії “Львівське лісове господарство” після проведеної наприкінці попереднього року реорганізації лісової галузі. У 2023 р. обсяг реалізованої продукції зменшився на 22906 тис.грн. (10,7%).

2. 1.3. Персонал та трудові показники

Персонал підприємства –сукупність постійних працівників, які мають необхідну професійну підготовку і практичний досвід роботи [13].

Аналіз персоналу підприємства відіграє важливу роль у виявленні та використанні резервів підвищення результативності використання основних засобів. Він дозволяє оцінити ефективність використання працівників та виявити можливості для підвищення продуктивності та оптимізації роботи.

Джерелом інформації про кількість персоналу підприємства та фонд заробітної плати є Форма №1-ПВ (місячна) «Звіт з праці» (за січень-грудень поточного року).

Дані розрахунків наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка чисельності персоналу, фонду оплати праці, заробітної плати та значення обсягу реалізованої продукції, що припадає на одного працівника

Показники	Одиниці виміру	Роки		
		2021	2022	2023
Середньооблікова чисельність працівників	осіб	81	368	306
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	осіб	-	287	-62
	%	-	454,3	83,2
Фонд оплати праці працівників	тис. грн.	1528,90	7867,66	5336,85
Середньорічна заробітна плата працівника	тис. грн.	226,50	256,55	209,29
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком (ланцюговий метод)</i>	тис. грн.	-	30,05	-47,27
	%	-	113,27	81,58
Середньорічний обсяг реалізованої продукції, що припадає на одного працівника	тис. грн./особу	279,57	581,44	624,39
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком (ланцюговий метод)</i>	тис. грн./особу	-	301,87	42,95
	%	-	207,98	107,39

Чисельність персоналу підприємства змінювалася нерівномірно: у 2022р. – різко зросла на 287 осіб або в 4,5 разів, а у 2023 р. - зменшилася на 62 особи (16,8%). Вцілому приріст чисельності склав 225 осіб.

Розмір середньорічної заробітної плати 1-го працівника також коливався: у 2022р. збільшився на 30,05 тис.грн. (13,27%), а у 2023 р. скоротився на 47,27 тис. грн. (18,42%).

В той же час, середньорічний обсяг реалізованої продукції, що припадає на одного працівника протягом аналізованого періоду мав тенденцію до зростання. Загалом обсяг виробітку з 2021 р. по 2023 р. збільшився на 344,82 тис. грн./особу (в 2,2 рази). Це є економічно обґрунтованим. Динаміка показників, які характеризують трудові ресурси відображена на рис. 2.3.

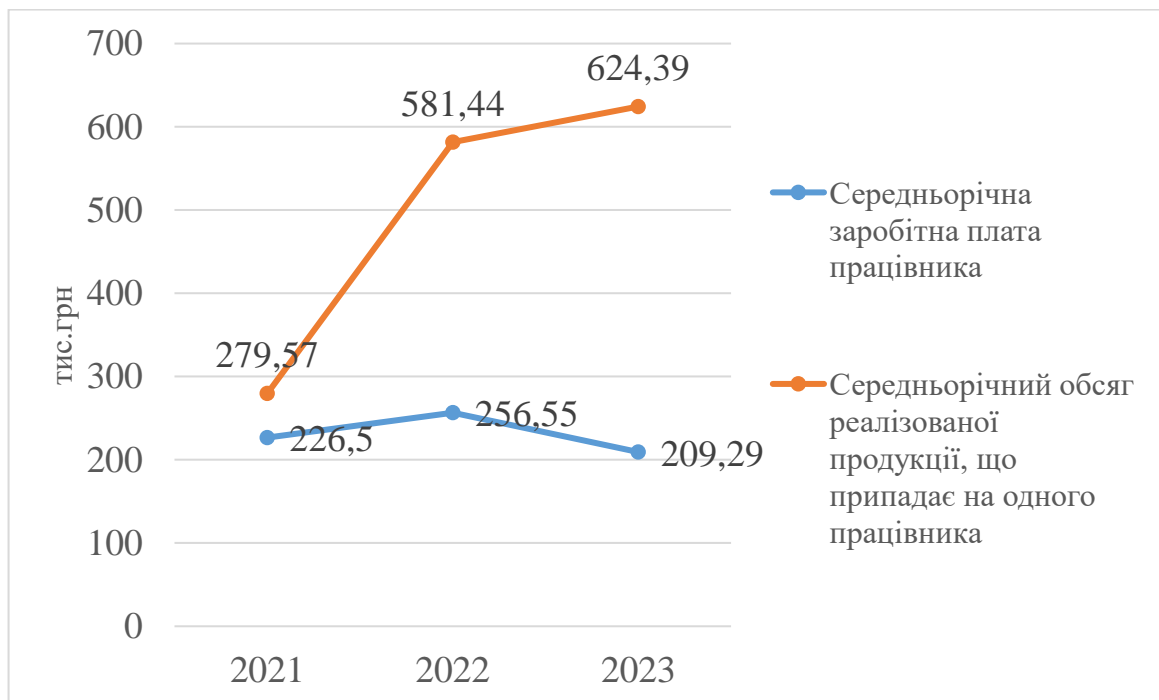

Рис. 2.3. Динаміка обсягів виробітку і заробітної плати одного працівника філії «Львівське лісове господарство»

2.4. Оцінка узагальнюючих техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності філії «Львівське лісове господарство»

Аналіз узагальнюючих економічних показників розпочнемо з оцінки динаміки кошторису операційних витрат. При складанні кошторису витрати групуються за такими групами: матеріальні витрати, заробітна плата, амортизація, адміністративні витрати та інші витрати. Це дозволяє керівництву отримати інформацію про структуру, динаміку та причини зміни цих елементів витрат, що є необхідним для прийняття ефективних управлінських рішень.

Обсяги елементів операційних витрат наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Структура операційних витрат філії «Львівське лісове господарство»

Елементи операційних витрат	Роки					
	2021		2022		2023	
	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%	Тис.грн.	%
Операційні витрати підприємства, в т.ч.:	26389	100	243833	100	161406	100,0
- матеріальні витрати	5332	20,2	63647	26,1	24130,7	15,0
- витрати на оплату праці	10274	38,9	95170	39,0	66833,5	41,4
- відрахування на соціальні заходи	2242	8,5	20074	8,2	14608,7	9,1
- амортизація	597	2,3	3761	1,5	2738	1,7
- інші операційні витрати	7944	30,1	61181	25,1	53095,7	32,9

Протягом аналізованого періоду спостерігалось коливання величини як загального кошторису операційних витрат, так і його структурних елементів: у 2022 р. їх обсяг значно збільшився, а у 2023 р. зменшився (рис. 2.4).

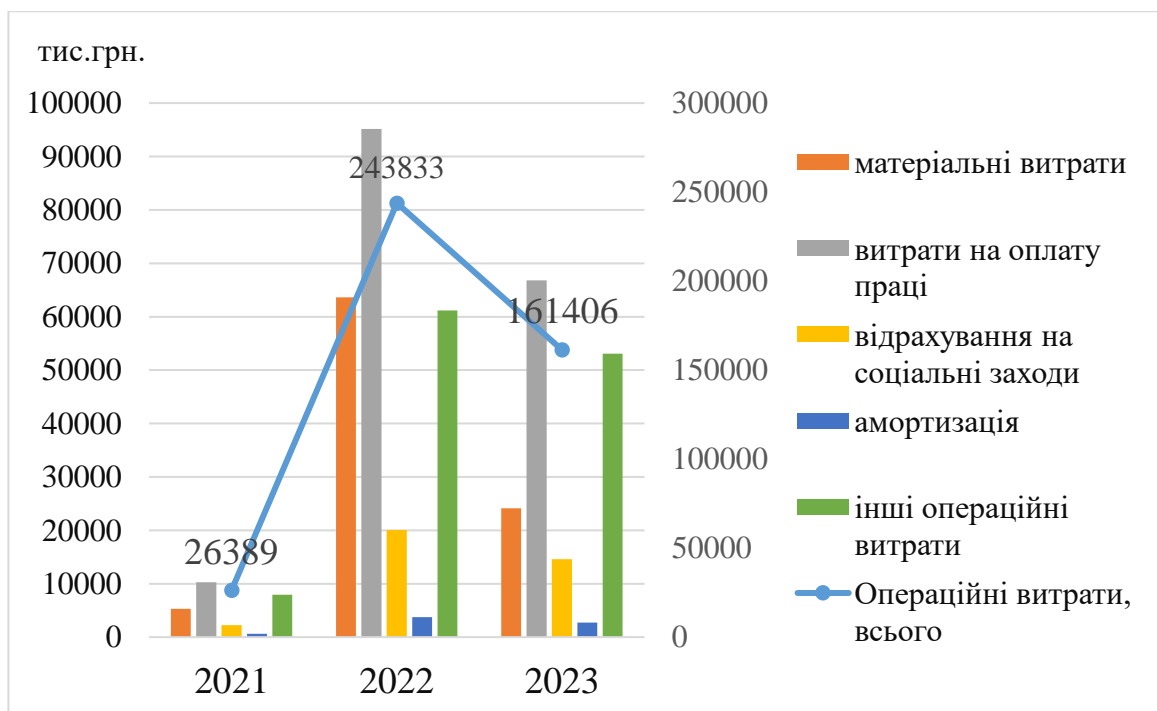

Рис. 2.4. Динаміка складових елементів операційних витрат

Однак вцілому, у період з 2021р. по 2023р., загальний обсяг операційних витрат збільшився на 135017 тис.грн. або у 6,1 разів. Матеріальні витрати зросли на 18799 тис.грн. (4,5 рази), витрати на оплату праці – на 56559 тис.грн. (6,5 разів), сума амортизаційних відрахувань на 2141 тис.грн. (4,6разів), інші операційні витрати – на 45152 тис.грн. (6,7 разів).

В загальній структурі операційних витрат найбільшу частку займають витрати на оплату праці. Незважаючи на те, що середньорічна заробітна плата одного середньоспискового працівника філії на кінець аналізованого періоду зменшилася, їхня питома вага в кошторисі операційних витрат продовжувала зростати: у 2021р. вона становила 38,9%, а у 2023р. збільшилася до 41,4%.

Львівське лісове господарство провело оптимізацію матеріальних витрат: у 2023р. по відношенню до 2022р. їх обсяг і частка в структурі знизилася. При цьому, номінальна вартість та питома вага інших операційних витрат – збільшилася.

Проведемо розрахунки інших показників, які характеризують ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства. Дані для аналізу відображено в таблиці 2.4.

За даним таблиці бачимо, що у період з 2021р. по 2023р. відбулося зростання обсягів виробничих ресурсів філії «Львівське лісове господарство». Так, середньорічна вартість основних засобів збільшилася на 48429,1 тис.грн (6,76 разів), а оборотних засобів – на 27899,8 тис.грн. (6,66 разів).

При цьому, обсяги чистого доходу від реалізації продукції у 2022 р. зросли на 191325 тис.грн, а у 2023р по відношенню до 2022р. зменшилися на 22905,1 тис.грн. В результаті, цього показник фондвіддачі у 2022р. збільшився на 3,71 грн/грн (2,38 разів), а у 2023 р. зменшився на 3,04 грн/грн (1,9 разів). Це спостерігається і за показниками, які характеризують ефективність використання оборотних засобів: коефіцієнт оборотності оборотних засобів у 2022р. збільшився в 2,9 разів, а у 2023 р. –зменшився у 2,3 рази. Однак, вцілому у період 2021-2023 років: фондвіддача збільшилася на 0,667 грн./грн (24,76%); коефіцієнт оборотності оборотних засобів зріс на 1,23 оберти в рік (26,7%),

тривалість обороту оборотних активів скоротилася на 16,7 днів. Це позитивні зміни.

Таблиця 2.4

Узагальнюючі фінансові показники

№ п.п	Показники	Один. виміру	Роки		
			2021	2022	2023
Ресурси підприємства					
1.	Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	8404	33412	56833,1
2.	Середньорічна вартість оборотних засобів	тис. грн.	4930	15813,5	32829,75
Результати діяльності підприємства					
3.	Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	22645	213970	191064,9
4.	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	13709	155108	116299,6
5.	Валовий прибуток	тис.грн	8936	58862	74765,3
6.	Чистий прибуток	тис. грн.	174	7007	40189,8
7.	Витрати на одну гривню реалізованої продукції	грн./грн.	0,605	0,725	0,609
8.	Фондовіддача	грн./грн.	2,695	6,404	3,362
9.	Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	Обертів/рік	4,59	13,53	5,82
10.	Тривалість обороту оборотних засобів	днів	79,25	26,90	62,54
11.	Рентабельність витрат	%	65,18	37,95	64,29
12.	Рентабельність продажу	%	0,77	3,27	21,03

Витрати на 1 грн. реалізованої продукції коливалися: у 2022 р.- збільшилися на 0,119 грн/грн., а у 2023р. зменшилися до рівня 2021 р. і становили 0,609 грн/грн. Тобто, їх вдалося оптимізувати.

В результаті збільшення виробничих потужностей та проведеної оптимізації ресурсних витрат обсяги прибутків філії «Львівське лісове господарство» значно збільшилися. З 2021р. по 2023р. валовий прибуток зріс на 65829,3 тис.грн. (8,37 разів); обсяг чистого прибутку збільшився на 40015,8 тис.грн. (231 разів). При цьому, рентабельність витрат коливалася і на кінець

аналізованого періоду знизилася на 0,9%, а рентабельність продажу зростала (вцілому на 21,03%).

Отже, відображаються позитивні зміни в управлінні виробничо-господарською діяльністю філії «Львівське лісове господарство» ДСГП «Ліси України».

2.2. Аналіз і оцінка ефективності використання основних засобів філії «Львівське лісове господарство»

Дані економічного аналізу і оцінки основних засобів дозволяють отримати інформацію про стан, структуру та ефективність використання основних засобів, що є необхідним для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

2.2.1. Аналіз наявності і структури основних засобів

Аналіз забезпечення основними засобами доцільно почати з дослідження їх структури. Дані щодо величини структурних елементів основних засобів Львівського лісового господарства за 2021-2022 роки наведено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Склад основних засобів філії «Львівське лісове господарство»
(за первісною вартістю на кінець року)

Групи основних засобів	Роки			
	2021		2022	
	тис.грн	%	тис.грн	%
Будинки, споруди і передавальні пристрої	4506	51,4	12952	22,3
Машини та обладнання	1081	12,3	23706	40,8
Транспортні засоби	2562	29,2	16870	29,1
Інструменти, прилади, інвентар	118	1,3	1047	1,8
Інші основні засоби	81	0,9	309	0,5
Малоцінні необоротні матеріальні активи	414	4,7	3178	5,5
Всього	8762	100,0	58062	100,0

З 2021р по 2022р. загальна вартість основних засобів збільшилася на 49300 тис.грн. (6,63 рази). При цьому:

- значно збільшилася вартість машин та обладнання (на 22625 тис.грн. (21,9 разів));
- вартість будинків та споруд зросла на 8446 тис.грн. (2,87 разів);
- транспортних засобів – на 14308 тис.грн. (6,58 разів);
- інструментів, приладів, інвентаря - на 929 тис.грн. (8,9 разів);
- малоцінних необоротних матеріальних активів - на 929 тис.грн. (8,9 разів).

Спостерігаємо у 2022р. суттєві зміни у структурі основного капіталу. Так, питома вага активної частини основних засобів - машин та обладнання збільшилася до 40,8%, а пасивної частини - будинків та споруд – зменшилася до 22,3%. Це позитивно відобразилося фінансових результатах діяльності Львівського лісового господарства.

Динаміка зміни структурних елементів основних засобів філії «Львівське лісове господарство» відображена на рис. 2.5.

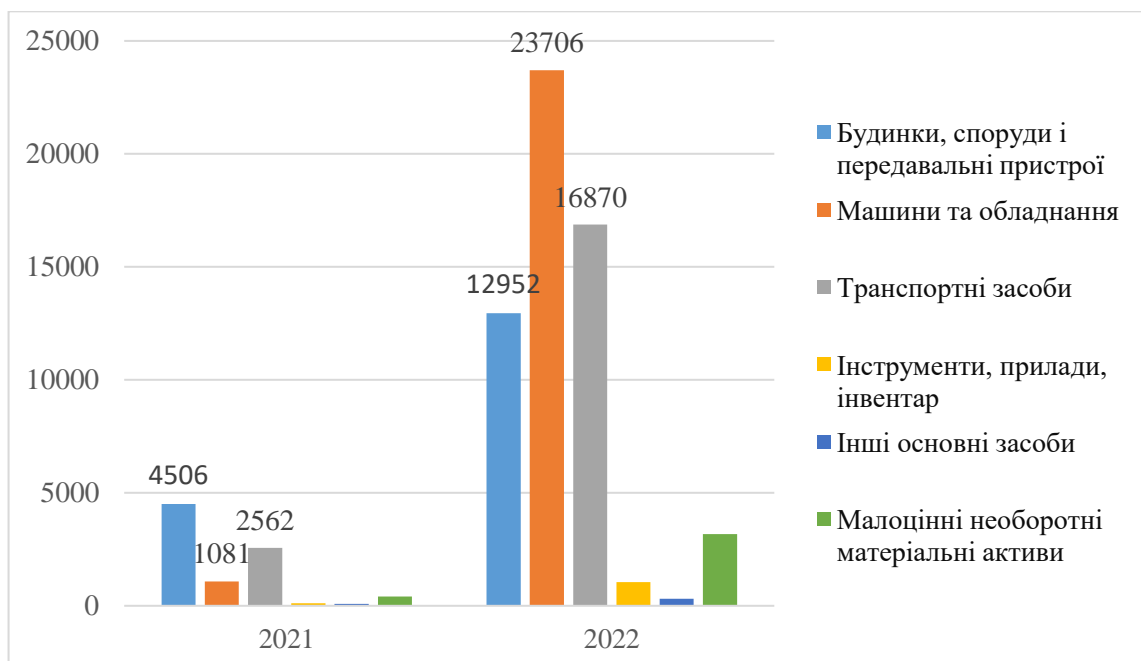

Рис. 2.5. Динаміка зміни структурних елементів основних засобів

2.2.2. Аналіз руху і технічного стану основних засобів

Для аналізу руху і технічного стану основних засобів визначимо такі показники: коефіцієнт оновлення, вибуття, приросту, зношення та придатності. Дані для розрахунів показників руху представлено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка показників руху основних засобів

Показник	Од. виміру	Роки		Відхилення 2022/2021	
		2021	2022	Тис.грн	%
Основні засоби:					
на початок року	тис.грн	8046	8762	716	108,90
надійшло	тис.грн	766	8263	7497	1078,72
вибуло	тис.грн	17	2135	2118	12558,82
переоцінено	тис.грн	-33	43172	43205	1308,24
на кінець року	тис.грн	8762	58062	49300	662,66
Коефіцієнт оновлення	коэф	0,087	0,555	0,4675	634,77
Коефіцієнт вибуття	коэф.	0,002	0,244	0,2416	11532,56

У 2021 р. основні засоби Львівського лісового господарства оновилися на 9,6%, а вибуття основних засобів було незначним.

В результаті проведеної реорганізації, у 2022 р. на баланс філії «Львівське лісове господарство» надійшло основних засобів на суму 8263 тис.грн., а вибуло на суму 2135 тис.грн. Відповідно коефіцієнт оновлення ОЗ у 2022р. становив – 0,555 одиниць, а коефіцієнт вибуття ОЗ- 0,244.

Також варто зазначити, що зростання вартості основних засобів у 2022р. відбулося також за рахунок їх переоцінки.

Динаміка показників руху основних засобів у 2021-2022 роках графічно віображена на рис. 2.6.

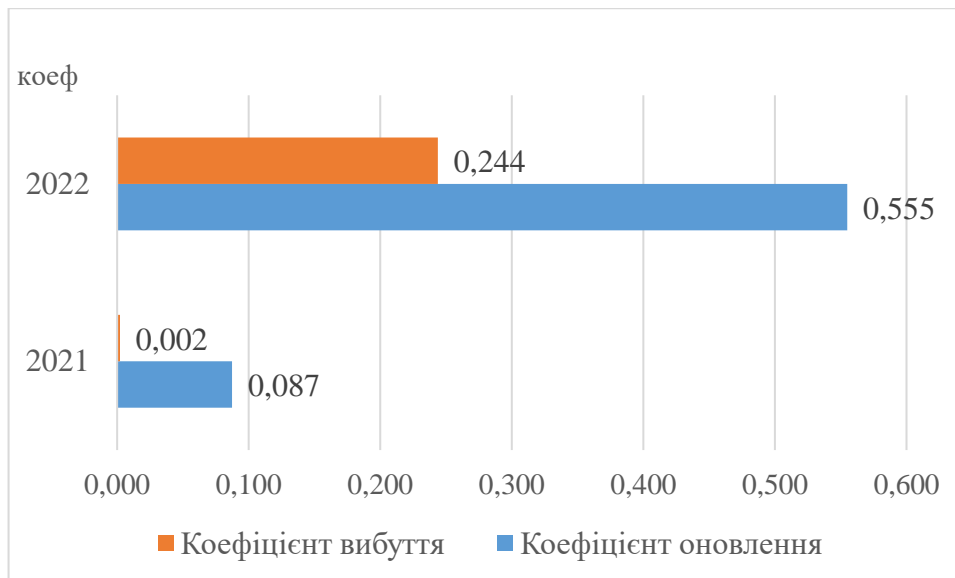

Рис. 2.6. Динаміка показників руху основних засобів

За даними таблиці 2.7 визначимо зміни показників технічного стану основних засобів.

Таблиця 2.7

Динаміка показників технічного стану основних засобів

Показник	Од. виміру	Роки		Відхилення 2022/2021	
		2021	2022	+/-	%
Первісна вартість ОЗ	тис.грн.	8762	58062	49300	662,66
Знос	тис.грн.	5341	38470	33129	720,28
Залишкова вартість ОЗ	тис.грн.	3421	19592	16171	572,70
Коефіцієнт спрацювання основних засобів	коэф.	0,610	0,663	0,053	108,70
Коефіцієнт придатності основних засобів	коэф.	0,390	0,337	-0,053	86,42

У 2022 р. коефіцієнт зношення основних засобів збільшився на 0,053 одиниць (8,7%). Відповідно, коефіцієнт придатності- знизився. При цьому, ступінь зношеності основних засобів філії «Львівське лісове господарство» складала 66,3%.

2.2.3. Аналіз показників ефективності використання основних засобів

Ефективність використання основних засобів характеризується рядом таких показників як фондомісткість, фондovіддача, фондоозброєність та фондорентабельність.

У попередньому підрозділі нашої роботи ми визначили тенденцію зміни показників фондovіддачі. У цьому розділі проаналізуємо зміни інших показників ефективності використання основних засобів. Вихідні дані для цих показників представлені в таблиці 2.4. Дані розрахунків наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка показників ефективності використання основних засобів
філії «Львівське лісове господарство»

Показник	Од. виміру	Роки		
		2021	2022	2023
Фондоозброєність	тис. грн. /особу	103,75	90,79	185,73
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	тис. грн. /особу	-	-12,96	94,94
Фондомісткість	грн./грн.	0,37	0,16	0,30
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	грн./грн.	-	-0,21	0,14
Фондорентабельність за валовим прибутком	%	106,33	176,17	131,55
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	%	-	69,84	-44,62
Фондорентабельність за чистим прибутком	%	2,07	20,97	70,72
<i>Зміна у порівнянні з попереднім роком</i>	%	-	18,90	49,74

Протягом аналізованого періоду визначені показники ефективності використання основних засобів коливалися (див рис. 2.7 і рис. 2.8).

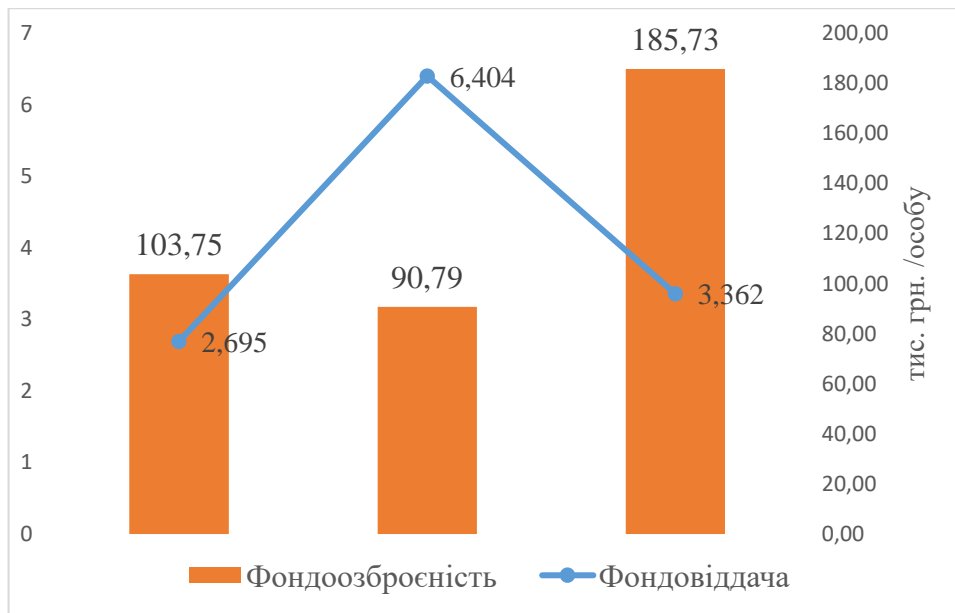

Рис. 2.7. Динаміка показників фондоозброєності та фондovіддачі

В загальному з 2021 по 2023 рр.:

- фондоозброєність одного працівника збільшилася на 81,98 тис.грн/особу (79%);
- фондомісткість знизилася на 0,07 грн/грн. (20%);
- фондорентабельність за валовим прибутком зросла на 25,22%
- фондорентабельність за чистим прибутком - на 68,65% (у 34 рази).

Динаміка зміни показників фондорентабельності відображена на рис. 2.8.

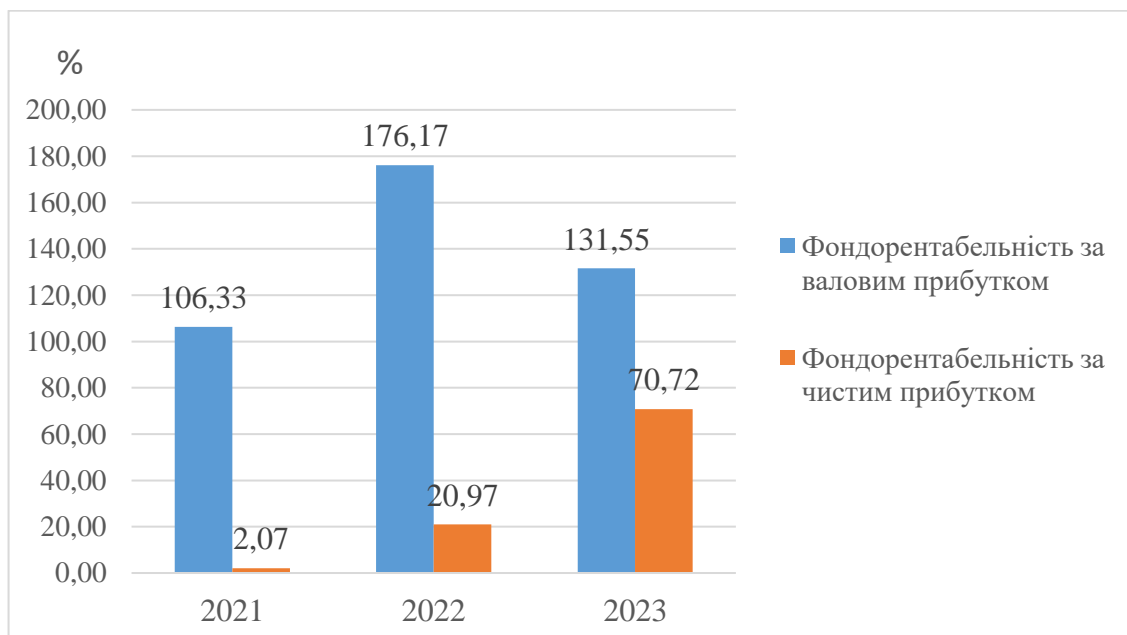

Рис. 2.8. Динаміка показників фондорентабельності

2.5. Пропозиції та рекомендації щодо удосконалення виробничо-господарської діяльності та покращення використання основних засобів філії «Львівське лісове господарство»

Основні засоби – є важливою частиною ресурсного забезпечення підприємства, яка впливає на можливості виробництва продукції та забезпечення приросту прибутків. Від рівня ефективності використання основних засобів залежать темпи зростання обсягів виробництва, продуктивності праці, покращення якості продукції і її конкурентоздатність на вітчизняних та міжнародних ринках.

Підвищення ефективності використання основних засобів вимагає комплексного підходу, який включає аналіз та модернізацію обладнання, оптимізацію виробничих процесів, підвищення кваліфікації персоналу, впровадження сучасних технологій та системи контролю. Це дозволяє знизити витрати, підвищити продуктивність та конкурентоспроможність підприємства на ринку.

У 2021 році державне підприємство «Львівське лісове господарство» в рамках державного реформування лісової галузі України було об'єднано з іншими державними лісогосподарськими підприємствами, що значно збільшило його виробничі потужності. Дані економічного аналізу виробничо-господарської діяльності філії «Львівське лісове господарство» ДСГП «Ліси України» вказують на приріст обсягів доходів, прибутків та зростання рентабельності діяльності. Суттєво зріс і обсяг основного капіталу філії. Покращилася його технологічна структура, зокрема збільшилася частка активної частини основних засобів, що дозволяє підприємству розширювати напрями своєї діяльності. З огляду на це, стратегічною метою управління основним капіталом Львівського лісового господарювання - є технічна і технологічна модернізація машин і обладнання, впровадження у виробництво ресурсозберігаючого устаткування і технології, покращення організації виробництва і праці. Основні заходи щодо покращення

управління основними засобами філії «Львівське лісове господарство» ДСПП «Ліси України» відображені на рис.3.1.

Рис.3.1. Напрями підвищення ефективності використання основних засобів філії «Львівське лісове господарство» ДСПП «Ліси України»

Серед заходів, які застосовуються у практиці вирішення завдання щодо технічного вдосконалення основних засобів можна виділити:

- заміна фізично і морально зношеної техніки, модернізація обладнання;
- застосування новітньої автоматизованої техніки;
- механізацію допоміжних та обслуговуючих виробництв.

Аналіз стану технологічного процесу і використання устаткування цеху переробки №1 виявив низку проблем, що потребує впровадження заходів щодо забезпечення підвищення продуктивності обладнання та раціонального використання виробничих площ. Серед пріоритетних заходів удосконалення управління основними засобами філії «Львівське лісове господарство» ми

виділили рішення щодо технічного удосконалення основних засобів та удосконалення технологічного процесу, що дасть можливість зменшити використання сировини і збільшити обсяги якісної переробки відходів. Одним, із методів, що дозволяє реалізувати це завдання є модернізація та заміна застарілого та фізично зношеного устаткування в цеху переробки №1. Так, проведений нами аналіз стану технологічного процесу і використання устаткування в цьому цеху виявив такі проблеми: застосування фізично і морально застарілого обладнання та непродуктивне використання площі.

Для удосконалення технологічного процесу та модернізації основних засобів Львівського лісового господарства пропонуємо в цеху №1 встановити сучасне деревообробне обладнання: багатопилковий верстат марки Walter WD-250/350, реброво-обапільний верстат марки ГР-500 Дані щодо вартості наявного у цеху №1 устаткування представлені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Склад наявного і вибуваючого обладнання цеху №1 обробки сировини філії «Львівське лісове господарство»

№ з/п	Назва обладнання	Марка, тип	Наявне			Вибуваюче	
			шт	один	Тис.грн	шт	Тис.грн
1	Стрічкопилковий верстат	ПЛП-Астра-П	1	200	200	-	-
2	Стрічкопилковий верстат	ПЛП-Астра-П	1	160	160	1	160
3	Багатопилковий верстат	ЦМР-150	1	840	840	-	-
4	Торцювальний верстат	ЦКБ-40	2	210	420	-	-
5	Торцювальний верстат	ЦПА-40	1	160	160	1	160
6	Обрізний верстат	OWD 2/350	1	290	290	-	-
	Всього				2070		320

Двовальний багатопилковий верстат типу WD 250/350 використовується для вирізання пиломатеріалів і заготовок. Товщина пиломатеріалів і заготовок залежить від відстані між пилами верстату. При цьому, пили на обох валах верстату перебувають в одній вертикальній площині. Це дає можливість використовувати пили меншого діаметру і меншої товщини, що зменшує витрати сировини і електроенергії на виготовлення продукції.

Реброво-горбильний верстат ГР-500 призначений для переробки горбильної дошки та обрізків, які залишаються після розкрою ділової деревини.

Верстат ГР-500 призначений для переробки горбильної дошки та обрізків, які залишаються після розкрою ділової деревини.

Верстат реброво-горбильний ГР-500 при відносно невеликій енергозатратності є високопродуктивним, простим в управлінні і обслуговуванні. Устаткування дозволяє очистити робочу зону від відходів (обрізків у вигляді горбильної дошки) та відповідно до заданих параметрів провести розпилування бруса. Це дозволить зменшити витрати деревини в процесі виготовлення пилопродукції, а також дасть можливість переробляти відходи на якісну продукцію. Отже, є можливість отримати додатковий дохід і прибуток.

При цьому, зі складу існуючого в цеху обладнання доцільно вивести один стрічкопилковий верстат ПЛП-Астра-П та один торцювальний верстат ЦПА-40.

За даними таблиці 3.1 визначимо балансову і залишкову вартість обладнання, яке залишається працювати в цеху.

Балансова вартість обладнання:

$$V_{\text{обл}}^{\text{бал}} = (2070 - 320) = 1750 \text{ тис.грн.}$$

Середній відсоток спрацювання обладнання, яке залишається працювати за проектом становить 55%. Отже, залишкова вартість обладнання становитиме:

$$V_{\text{обл}}^{\text{зал.}} = 1750 * 0,45 = 787,5 \text{ тис.грн.}$$

Перелік та вартість нового устаткування, представлено в таблиці 3.2.

Розрахунок вартості нового обладнання

№ з/п	Назва обладнання, устаткування	Марка, тип	К-сть	Вартість, тис. грн.	
				Одиниці	Разом
0	1	2	3	4	5
I. Технологічне обладнання					
1	Реброво-обапільний верстат	ГР-500	1	380	380
2	Багатопилковий верстат	Walter WD- 250/350	1	670	670
	Всього	—			1050

Загальна потужність обладнання:

- за базовим варіантом 67428,2 кВт;
- за проектним варіантом 52312,8 кВт

В результаті впровадження заходів приріст обсягів виробництва пилопродукції складе 14%. З врахуванням чинних норм, при потребі завантаженість устаткування можна збільшити до 110-115%. Отже, резерв потужності в цеху №1 після проведення модернізації устаткування складатиме 130-145% відносно попередніх потужностей.

Розрахунок інвестицій

Величина інвестицій (капіталовкладень):

$$I_{\text{заг}} = OZ_{\text{нов}}^{\text{бал}} + V_{\text{м}} \quad (3.1)$$

де, $OZ_{\text{нов}}^{\text{бал}}$ – вартість введених основних засобів;

$V_{\text{м}}$ - витрати на монтаж нового обладнання

$$I_{\text{заг}} = 1050 + 1050 * 0,15 = 1207,5 \text{ тис грн.}$$

Запропоновані заходи дозволяють отримати такі результати:

- економію на витратах на електроенергію робочого устаткування (через використання більш енергоощадного устаткування);
- зміна амортизаційних відрахувань;
- економію на умовно-постійних витратах.

Розрахунок суми економії

1. Оскільки нове обладнання є більш енергоощадним, то річна сума економії коштів за рахунок зменшення витрат на електроенергію складе:

$$E_{ел} = (67428,2 - 52312,8) * 7,8 = 117,9 \text{ тис. грн.}$$

2. Зміна (збільшення) амортизаційних відрахувань:

$$E_{амор} = \Delta OЗ * N_a / 100 \quad (3.2)$$

Де, $\Delta OЗ$ – приріст вартості основних виробничих засобів, тис.грн.

N_a - норма амортизаційних відрахувань по підприємству, %.

Річна норма амортизаційних відрахувань для третьої групи основних засобів підприємства вона в середньому дорівнює 21,93% .

Зміна обсягу амортизаційних відрахувань:

$$E_{амор} = ((2070 * 0,35) - (787,5 + 1207,5)) * 0,2193 = -278,6 \text{ тис.грн.}$$

4. Сума економії на умовно-постійних витратах складе:

$$E_{ум-пост} = C_{розр} - ((C_{баз} - C_{ум-пост}) * I_{р.п} + C_{ум-пост}) \quad (3.4)$$

де, $C_{розр}$, $C_{баз}$ - відповідно собівартість пилопродукції розрахункова та базова, тис.грн.

$C_{ум-пост}$ - сума умовно-постійних витрат в базовому році, тис.грн.;

$I_{р.п}$ – індекс росту обсягів випуску продукції в плановому періоді.

Визначимо собівартість виготовлення пилопродукції в базовому періоді:

$$C_{баз} = Q_{баз} * V_{1грн.рп} \quad (3.5)$$

$Q_{баз}$ - базовий обсяг реалізації пилопродукції;

$V_{1грн.рп}$ - витрат на 1грн. реалізованої періоді в базовому періоді.

За базовий період візьмемо дані 2022 року,

$$C_{баз} = 15643,8 * 0,702 = 10981,9 \text{ тис.грн.}$$

$$E_{ум-пост} = 10981,9 * 1,3 - ((10981,9 - 10981,9 * 0,34) * 1,3 + 10981,9 * 0,3454) = 1060,85 \text{ тис.грн.}$$

5. Загальна сума економії:

$$E_{заг} = \sum E = 117,9 - 278,6 + 1060,85 = 900,15 \text{ тис. грн.}$$

Отже, в результаті впровадження проекту отримаємо економічний, соціальний та екологічний ефекти (таблиця 3.3).

Прогнозована результативність запроєктованих заходів

Вид ефекту	Результати
Економічний	<p><i>Приріст обсягу виробництва продукції</i> (+20337 тис.грн)</p> <p><i>Зниження собівартості (- 900,15 тис.грн)</i></p> <p><i>Приріст прибутків від реалізації продукції</i> (+1306,3 тис.грн)</p> <p><i>Збільшення фондівіддачі (+0,042 грн/грн)</i></p> <p><i>Зростання фондоозброєності (+2934 грн/особу)</i></p>
Технічний	<p><i>Модернізація устаткування</i></p> <p><i>Удосконалення технологічного процесу</i></p>
Соціальний	<p><i>Зниження трудомісткості</i></p> <p><i>Покращення умов праці (підвищення безпеки)</i></p> <p><i>Підвищення заробітної плати</i></p>
Екологічний	<p><i>Економія енерговитрат через встановлення високопродуктивного енергоощадного устаткування</i></p> <p><i>Зменшення кількості деревних відходів</i></p>

Обсяг реалізованої продукції за проектом: $191064,9 + 20337 = 211401,9$ тис.грн

Середньорічна вартість основних засобів за проектом:

$56833,1 + 1207,5 - 320 = 57720,6$ тис.грн

Фондовіддача за проектом: $\Phi_{\text{від}}^{\text{пр}} = 211401,9 / 57720,6 = 3,663$ грн/грн

Фондовіддача базова $\Phi_{\text{від}}^{\text{баз}} = 3,621$ грн

Фондоозброєність за проектом: $\Phi_{\text{оз}}^{\text{пр}} = 57720,6 / 306 = 188,629$ тис.грн/особу

Фондоозброєність базова: $\Phi_{\text{оз}}^{\text{баз}} = 185,73$ тис.грн/особу

ВИСНОВКИ

Результатом проведеного дослідження є теоретичне узагальнення та прикладне завдання – покращення виробничо-господарської діяльності та управління основними засобами філії «Львівське лісове господарство» державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України».

Отримані результати дозволяють зробити такі висновки:

1. Основні засоби – це матеріальні активи, які використовуються більше одного року, переносять свою вартість на вартість готової продукції і зберігають свою натуральну форму. Методологія економічного аналізу основних засобів передбачає дослідження їх складу, структури, технічного стану, показників руху, інтенсивності та ефективності використання.

2. Філія “Львівське лісове господарство” була утворена на базі ДП “Львівське лісове господарство” шляхом об’єднання потужностей кількох лісових господарств у грудні 2021 року. За філіями залишено функції ведення господарської діяльності, охорони та відтворення лісових ресурсів. Стратегію діяльності підрозділів формує державне спеціалізоване господарське підприємство «Ліси України», а функції контролю за використанням лісових ресурсів покладені на регіональні управління лісового та мисливського господарства.

3. Організаційна структура філії “Львівське лісове господарство” є лінійно –функціональною. У склад виробничих підрозділів входить основне, забезпечуючи та обслуговуюче виробництво. Основне виробництво поділяється на лісове господарство та лісокомплекс. Лісове господарство ведеться на території 22 лісництв. У склад лісокомплексу входить деревообробне виробництво (два цехи переробки сировини) та розсадник.

4. Проведений економічний аналіз основних техніко-економічних показників вказує на позитивні зміни у виробничо-господарській діяльності філії “Львівське лісове господарство” після проведеної у 2021 р реорганізації.

Зокрема:

- середньорічна вартість основних засобів збільшилася на 48429,1 тис.грн (6,8 разів), а середньорічна вартість оборотних засобів – на 27899,8 тис.грн. (6,7 разів);

- чистий дохід від реалізації продукції (надання послуг) збільшився на 168419,9 тис.грн. (8,48 разів);

- середньорічний обсяг реалізованої продукції, що припадає на одного працівника підвищився на 344,8 тис. грн./особу (в 2,21 разів);

- коефіцієнт оборотності оборотних засобів зріс на 1,23 оберти в рік (26,7%), а тривалість обороту оборотних активів скоротилася на 16,7 днів;

- підвищилися показники прибутковості: валовий прибуток збільшився на 65829,32 тис.грн. (8,4 разів), а обсяг чистого прибутку - на 40015,83 тис.грн. (231 разів). Рентабельність продажу підвищилася на 21,03%.

В той же час, показники витрат коливалися. Так, витрати на 1 грн. у 2022 р.- збільшилися., а у 2023р. зменшилися і трохи перевищили рівень 2021 р. Рентабельність витрат на кінець аналізованого періоду знизилася на 0,9%.

У 2022р. чисельність персоналу зросла на 287 осіб або в 4,5 разів, а у 2023 р. зменшилася на 62 особи (16,8%). Розмір середньорічної заробітної плати 1-го працівника у 2022р. збільшився, однак у 2023р. зменшився як у порівнянні з 2022роком, так і з 2021 роком.

5. Аналіз використання основного капіталу також вказує на позитивні тенденції в управлінні виробничим потенціалом. На кінець аналізованого періоду питома вага активної частини основних засобів - машин та обладнання збільшилася до 40,8%. Підвищилися усі показники ефективності використання основних засобів:

- фондвіддача зросла на 0,667 грн./грн (24,76%);

- фондоозброєність одного працівника збільшилася на 81,98 тис.грн/особу;

- фондорентабельність за валовим прибутком зросла на 25,22%

- фондорентабельність за чистим прибутком - на 68,65% (у 34 рази).

На основі результатів комплексного пропонуємо підвищення ефективності використання основних засобів філії “Львівське лісове господарство” здійснювати за такими напрямками:

1. Розширення виробничих потужностей підприємства через впровадження новітньої техніки і технологій.

2. Підвищення екстенсивного завантаження технологічного устаткування та ліній виробництва (скорочення простоїв устаткування, зменшення кількості непрацюючого устаткування, підвищення коефіцієнта змінності роботи обладнання).

Для удосконалення технологічного процесу та модернізації основних засобів філії «Львівське лісове господарство» пропонуємо в цеху №1 встановити сучасне деревообробне обладнання: багатопилковий верстат марки Walter WD-250/350, реброво-обапільний верстат марки ГР-500. При цьому, слід вивести з експлуатації застаріле та зношене устаткування (стрічкопилковий верстат ПЛП-Астра-П та один торцювальний верстат ЦПА-40).

В результаті впровадження цього інвестиційного проекту буде отримано такі види ефекту:

- економічний (приріст обсягу виробництва і прибутків; зниження собівартості; зростання фондівіддачі і фондоозброєності, підвищення якості виробленої продукції);
- технічний (модернізація устаткування; удосконалення технологічного процесу);
- соціальний (зниження трудомісткості; покращення умов і безпеки праці, підвищення заробітної плати);
- екологічний (економія на енергетичних витратах через встановлення енергоощадного устаткування; зменшення кількості деревних відходів).

Список використаних джерел

1. Амоша О. І. Інноваційне оновлення техніко-технологічної бази промислового виробництва на синергетичних засадах: теорія і практика / О. І. Амоша, І. П. Булеєв, Г. З. Шевцова // Економіка промисловості. – 2007. – № 1. – С. 3–9.- [електронний ресурс]: доступний з <http://dspace>.
2. *Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія і практика: навч. посіб./ О.Я. Базилінська-К.: Центр учбової л-ри, 2009.- 328с.*
3. *Бердар. М. М. Фінанси підприємств. Навч. посіб. — К.: Центр уч. Літ-ри, 2010. — 352 с.*
4. *Бланк И.А. Управление формированием капитала: учеб.-практ. пособ. / И.А.Бланк. – К.: Ника- М.: Дело и Сервис, 2002. – 208 с.*
5. *Болюх М. А. Економічний аналіз: Навчальний посібник / Болюх М. А., Бурчевський В.З., Горбатюк М. І.; за ред. М. Г. Чумаченка. -К.:КНЕУ,2001.- 289с.*
6. *Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навчальний посібник/ І.М. Бойчик. - К.: Атіка, 2006. – 528 с.*
7. *Володькіна М.В. Економіка промислового підприємства / М.В. Володькіна. — К. : ЦНЛ, 2004. — 196 с.*
8. *Городянська Л. В. Відтворення основних засобів на підприємствах України: теорія і практика в обліку та аналізу : [монографія] / Л. В. Городянська. – К.: КНЕУ, 2008. – 224 с.- [електронний ресурс]: доступний з [http:// www. irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis)*
9. *Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с.*
10. *Економіка деревообробних підприємств: Навчальний посібник / За ред. Г.С. Шевченка, В.К. Луцевича - Львів: УкрДЛТУ, 2003. - 443 с.*
11. *Економіка підприємства / за заг. ред.П.В.Круша, В.І. Подвігіної, Б.М. Сердюка.-. — К.Ельга-Н, КНТ, 2009. — 780 с.*

12. Економіка підприємства підручник / за заг. ред. С.Ф. Покропивного. — К. КНЕУ, 2001. — 528 с.
13. Економіка п-ва: підручник / Швиданенко Г. О., Васильков В. Г., Гончарова Н. П. [та ін.] ; за заг. ред. Г. О. Швиданенко.- К.: КНЕУ, 2009. -598с.
14. Колешук О. Я. Рівень зношення основних засобів – індикатор економічної безпеки підприємства / О. Я. Колешук, В. В. Козик, А. М. Удот // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.12. – С. 258–165.
15. Круш П. В. Економіка п-ва: навч. посіб. / П. В. Круш, В. І. Подвігіна, Б. М. Сердюк, О. І. Андрусь, Н. Я. Бойчук. - К. : Ельга-Н; КНТ, 2007. - 777 с..
16. Ларка М.І. Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства /М.І. Ларка .О. Горжій / / Вісник НТУ «ХП». 2013. № 22 (995).- [електронний ресурс]: доступний з http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64.exe
17. Методичні вказівки до написання та захисту бакалаврських кваліфікаційних робіт студентами галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка / Дубовіч І.А., Загвойська Л.Д., Наливайко Н.Я. – Львів: НЛТУ України, 2023. – 32 с.
18. Набок (Олійник) Є. В. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів на підприємствах в Україні / Є.В. Набок (Олійник) // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування інформаційної економіки: світовий досвід та вітчизняні реалії» (14-15 берез. 2014 р.). – Херсон: Гельветика, 2014. – С. 127–128. [електронний ресурс]: доступний з [http:// www.iер.donetsk.ua/news /contens/ Oleynik/Oleynik.pdf](http://www.iер.donetsk.ua/news /contens/ Oleynik/Oleynik.pdf)
19. Неміш Ю.В. *Удосконалення механізму управління основними засобами на підприємствах* / Ю. В. Неміш // Інноваційна економіка. - 2014. - № 5. - [електронний ресурс]: доступний з http:// www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi.../cgiirbis_64.exe
20. Олійник Є. В. Управління основними засобами підприємства через призму класичних та сучасних теорій / Є.В. Олійник // Актуальні проблеми

економіки. - №6(168), 2015 - [електронний ресурс]: доступний з [http:// www.ecat.diit.edu.ua/.../cgiirbis_64.exe](http://www.ecat.diit.edu.ua/.../cgiirbis_64.exe)

21. Офіційний сайт філії «Львівське лісове господарство» доступний з <http://lvivlg.com.ua/>

22. Павлов Л.Н. Финансовый менеджмент. Управление денежным оборотом предприятия / Павлов Л.Н – М. : Финансы и статистика, 2008. – 506 с.

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”: Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року №92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

24. Полуянова О. І. Завдання підсистеми управління відтворення основних засобів на підприємстві в сучасних умовах господарювання / О.І. Полуянова // Економіка розвитку. – 2014. – №1(69). – С. 83–88.

25. Савицька Г.В. економічний аналіз діяльності підприємства: Навч.посіб.- 3-тє вид., випр.. і доп..- К.: Знання, 2007.-668с.

26. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навч.посібник для студентів вищих навчальних закладів.-Київ: Каравела, 2004.-568 с.

27. Швець В. Я. До питання оцінки економічної ефективності оновлення основних фондів. [Електронний ресурс] / В. Я. Швець, В. А. Грекова // Ефективна економіка. – 2012. – № 11. – [електронний ресурс]: доступний з <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1551>.

28. Цілі сталого розвитку // <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>

29. Abel A. B. Investment and q with Fixed Costs: An Empirical Analysis [Electronic resource] / A.B. Abel, J.C. Eberly. – 2002. – Mode of access: <http://www.kellogg.northwestern.edu/faculty/eberly/hm/research/invest13.pdf>

30. Brown K. An Integrated Approach to Strategic Asset Management [Electronic resource] / K. Brown, M. Laue, J. Tafur, M.N. Mahmood, P. Scherrer, R. Keast // Third International Engineering Systems Symposium . – 2012. – Mode of access: http://oa.upm.es/20733/1/INVE_MEM_2012-33096.pdf

ДОДАТКИ